DOMSTOLENS DOM
av den 24 november 1992*

I mål C-286/90

har Kriminal- og Skifteret i Hjørring, Danmark, till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Anklagemyndigheten

och

Peter Michael Poulsen,

Diva Navigation Corp.

Begäran avser tolkningen av artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna (EGT nr L 288, s. 1, fransk version; svensk specialutgåva, del 04, volym 01).

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden O. Due, avdelningsordförandena C. N. Kakouris, G. C. Rodríguez Iglesias och M. Zuleeg samt domarna G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco och P. J. G. Kapteyn,

generaladvokat: G. Tesauro,
justitiesekreterare: H. A. Rühl, avdelningsdirektör,

som beaktat de skriftliga yttrandena från

* Rättegångsspråk: danska.

— Peter Michael Poulsen och Diva Navigation Corp., genom advokaterna B. Nielsen och C. Dyvig, Köpenhamn,

— den danska regeringen, genom J. Molde, juridisk rådgivare vid utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— kommissionen, genom juridiska rådgivarna R. C. Fischer och H. P. Hartvig, båda i egenskap av ombud,

som beaktat förhandlingsrapporten,

som hört de muntliga yttranden som avgivits vid sammanträde den 21 januari 1992 av Peter Michael Poulsen och Diva Navigation Corp., den danska regeringen, företrädd av J. Molde och T. Lehmann, direktör vid utrikesministeriets rättstjänst, samt av kommissionen, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 31 mars 1992,

meddelar följande

dom

1 Genom beslut av den 10 augusti 1990, som inkom till domstolen den 19 september 1990, har Kriminal- og Skifteret i Hjørring (nedan kallad "Kriminal- og Skifteret") i enlighet med artikel 177 i EEG-fördraget ställt fem frågor till domstolen om tolkningen av artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna (EGT nr L 288, s. 1, nedan kallad "förordningen").

2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för en tvist mellan å ena sidan Anklagemyndighed (danska åklagarmyndigheten) och å andra sidan Peter Michael Poulsen (nedan kallad "Poulsen") och Diva Navigation Corp. (nedan kallad "Diva Navigation"), som har åtalats på grund av att besättningen på fartyget *Onkel Sam*, på vilket Poulsen är befälhavare och som ägs av Diva Navigation, i strid med förordningen har behållit, transporterat och lagrat lax ombord, vilken fiskats i Nordatlanten.

3 Fartyget *Onkel Sam* är registrerat i Panama och seglar under panamansk flagg. Det tillhör Diva Navigation, ett bolag enligt panamansk rätt som är helägt av en dansk medborgare. Poulsen är fartygets befälhavare; liksom den övriga besättningen är han dansk och avlönas i Danmark. Mellan resorna ligger fartyget vanligen förtöjt i dansk hamn.

4 I början av 1990 fiskade *Onkel Sam* 22 332 kg lax i Nordatlanten utanför de farvatten som lyder under medlemsstaternas överhöghet och jurisdiktion. Då det var på väg mot Polen för att där sälja sin last sotade förgasaren igen, och på grund av de svåra väderförhållandena beslöt befälhavaren att styra mot en dansk hamn för att låta utföra de nödvändiga reparationerna. Medan *Onkel Sam* låg förtöjd i hamnen inspekterades fartyget av danska fiskeriinspektörer, lasten beslagtogs och såldes sedan på den danska marknaden. Befälhavaren och ägaren instämdes inför Kriminal- og Skifteret för överträdelse av artikel 6.1 b i förordningen.

5 Enligt artikel 1 avser förordningen fångst och landning av sådana fiskeresurser som lever i alla marina farvatten under medlemsstaternas överhöghet eller jurisdiktion och belägna i någon av de regioner 1–8 som avgränsas i förordningen.

6 Genom undantag från denna bestämmelse föreskrivs i artikel 6.1 i förordningen i fråga om lax och öring att även om dessa fiskar tagits utanför de farvatten som lyder under medlemsstaternas överhöghet eller jurisdiktion i regionerna 1, 2, 3 och 4, så som dessa avgränsas i artikel 1, får de inte behållas ombord, lastas om, landas, transporteras, lagras, säljas, ställas ut eller bjudas ut till försäljning, utan skall omedelbart kastas överbord när de tas.

7 Kriminal- og Skifteret, som undrade om bestämmelsen var tillämplig i detta fall, har ställt följande fem frågor till domstolen.

"1. Måste förbudet i artikel 6 i förordning nr 3094/86 tolkas så att det berör alla befälhavare och eventuellt andra medlemmar av besättningen som är medborgare i en medlemsstat i gemenskapen, oavsett i vilket land fiskefartyget är registrerat och vilken flagg den för och var fartyget befinner sig?

2. Skall förbudet i artikel 6 i förordning nr 3094/86 förstås så att det avser ägare som är medborgare i tredje land, när fångsterna bara tillfälligt förs in på gemenskapens territorium?

Om svaret på den första frågan blir att förbudet i artikel 6 inte berör fiske som gemenskapsmedborgare bedriver på öppna havet ombord på fartyg som är registrerade i tredje land, ombeds domstolen att svara på följande frågor.

3. Skall det i fråga om förbudet i artikel 6 tas hänsyn till att ett fiskefartyg som bedriver en verksamhet i strid med förordning nr 3094/86 är registrerat i tredje land, med tanke på att

   — fartyget tillhör ett panamanskt bolag som är helägt av en gemenskapsmedborgare,

   — befälhavaren och övriga medlemmar av besättningen är gemenskapsmedborgare,

   — fartyget förvaltas från en medlemsstat i gemenskapen, och

   — fartyget mellan resorna normalt ligger förtöjt i en gemenskapshamn.

4. Om fartygets registrering måste respekteras ombeds domstolen ange i vilka områden ett fartyg som är registrerat i tredje land omfattas av förbudet mot transport och lagring av lax fångad i Nordatlanten:

   a) när fartyget befinner sig i gemenskapens fiskevatten,

   b) när fartyget befinner sig i en medlemsstats territorialvatten,

   c) när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten, eller

   d) aldrig?

5. Om fartygets registrering skall respekteras och förbudet mot transport och lagring av lax som fångats i Nordatlanten är tillämpligt, ombeds domstolen uttala sig om i vilken utsträckning gemenskapsrätten innehåller regler som föreskriver att förbudet även gäller tredje lands fartyg som anlöpt en medlemsstats hamn på grund av en nödsituation.

   Är det i det sammanhanget relevant om nödsituationen uppstod inom eller utanför förbudets geografiska tillämpningsområde?"

8 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

9 Inledningsvis skall konstateras att gemenskapens behörighet skall utövas med iakttagande av internationell rätt och att ovannämnda artikel 6 följaktligen skall tolkas och dess tillämpningsområde avgränsas mot bakgrund av tillämpliga bestämmelser i den internationella havsrätten.

10 I det avseendet bör man särskilt ta hänsyn till Genèvekonventionerna av den 29 april 1958 om territorialhavet och angränsande zon (FN:s fördragssamling vol. 516, s. 205) om öppna havet (FN:s fördragssamling, vol. 450, s. 11) och om fiske och bevarande av det öppna havets biologiska resurser (FN:s fördragssamling, vol. 559, s. 285) såtillvida som de kodifierar allmänna regler som stadfästs genom internationellt bruk, liksom till Förenta Nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 (Förenta nationernas tredje havsrättskonferens - Officiella dokument, vol. XVII, 1984, dokument A/konf. 62/122 och korr., s. 157- 231, nedan kallad "Förenta nationernas havsrättskonvention"). Konventionen har inte trätt i kraft, men flera av bestämmelserna anses ge uttryck för ett hävdvunnet bruk inom internationell sjörätt (se Internationella domstolens domar av den 12 oktober 1984 om avgränsning av den maritima gränsen i Mainebuktsregionen i målet Kanada mot USA, Internationella domstolens rättsfallssamling [C.I.J. Recueil] 1984, s. 294. punkt 94; av den 3 juni 1985 i målet Plateau continental, Jamahiriya arabe libyenne mot Malta, C.I.J. Recueil 1985, s. 30, punkt 27; av den 27 juni 1986, militär och paramilitär verksamhet i och mot Nicaragua i målet Nicaragua mot USA, sakprövning, C.I.J. Recueil 1986, s. 111- 112, punkterna 212 och 214.)

11 Det skall vidare understrykas att syftet med ifrågavarande förbud är att bevara skyddade arter. Det grundar sig särskilt på en multilateral konvention som ingick av gemenskapen år 1982, nämligen konventionen för bevarande av lax i Nordatlanten (EGT nr L 378, s. 25), vilken förbjuder fiske av denna fisk utanför gränserna för kuststaternas fiskerijurisdiktionsområden. Denna konvention svarar mot den skyldighet som åligger alla medlemmar i det internationella samfundet att samarbeta för bevarande och förvaltning av det öppna havets biologiska resurser i enlighet med artikel 118 i Förenta nationernas havsrättskonvention. Dessutom kan noteras att artikel 6 i Genèvekonventionen av den 29 april 1958 om fiske och bevarande av det öppna havets biologiska resurser erkänner kuststaternas intresse av de biologiska

resurserna i den del av det öppna havet som gränsar till vattnen under deras jurisdiktion. Med hänsyn till syftet med det förbud som fastställs i artikel 6.1 b i förordningen bör denna bestämmelse tolkas så att den inom den internationella rättens ram får största möjliga ändamålsenliga verkan.

Fartygets nationalitet

12 Den tredje frågan från den nationella domstolen går ut på om ett fartyg som är registrerat i tredje land, vid tillämpningen av artikel 6.1 b i förordningen kan behandlas som ett fartyg med en medlemsstats nationalitet med motiveringen att det har en väsentlig anknytning till medlemsstaten.

13 Som svar på den frågan kan det påpekas att ett fartyg enligt internationell rätt i princip bara har en nationalitet, dvs. den stats i vilken den är registrerad (se särskilt artiklarna 5 och 6 i Genèvekonventionen av den 29 april 1958 om det öppna havet, samt artiklarna 91 och 92 i Förenta nationernas havsrättskonvention).

14 Av denna regel följer att en medlemsstat inte kan behandla ett fartyg som redan är registrerat i tredje land, och därför har det landets nationalitet, som ett fartyg som för den egna medlemsstatens flagg.

15 Det förhållandet att det enda band mellan fartyget och den stat vars nationalitet den har är den administrativa formaliteten att fartyget är registrerat i den staten, kan inte hindra tillämpningen av denna regel. I själva verket hade den stat som först tilldelade sin nationalitet full frihet att själv bestämma villkoren för detta (se särskilt artikel 5 i Genèvekonventionen av den 29 april 1958 om öppna havet samt artikel 91 i Förenta nationernas havsrättskonvention).

16 Av dessa överväganden framgår att svaret på den tredje frågan skall vara följande. Vid tillämpningen av artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna, kan ett fartyg registrerat i tredje land inte behandlas som ett fartyg med en medlemsstats nationalitet med motiveringen att det har en väsentlig anknytning till denna medlemsstat.

Tillämpligheten av artikel 6 på medborgare i en medlemsstat vilka befinner sig ombord på ett fartyg som för tredje lands flagg

17 Den första frågan från den nationella domstolen går ut på om artikel 6.1 b i förordningen kan tillämpas på befälhavaren och övriga medlemmar av besättningen på grund av att de är medborgare i en medlemsstat, oberoende av i vilken stat fiskefartyget är registrerat och i vilket havsområde fartyget befinner sig.

18 I det sammanhanget skall det påpekas att det inte beror på besättningsmedlemmarnas nationalitet vilken lag som är tillämplig på besättningens verksamhet, utan på i vilken stat fartyget är registrerat och, i förekommande fall, i vilket havsområde fartyget befinner sig.

19 Varken i texten eller motiveringen till förordningen finns det heller något som tyder på att gemenskapen avsåg att med stöd av sin egen jurisdiktionskompetens ålägga gemenskapsmedborgarna skyldigheter.

20 Svaret på den första frågan blir därför följande. Artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna kan inte tillämpas på befälhavaren och övriga medlemmar av besättningen med motiveringen att de är medborgare i en medlemsstat, oavsett i vilken stat fartyget är registrerat och i vilket havsområde fartyget befinner sig.

Tillämpligheten av artikel 6 i olika havsområden

21 Den nationella domstolens fjärde fråga till domstolen går ut på att få fastställt i vilka havsområden artikel 6.1 b i förordningen skall tillämpas på ett fartyg som är registrerat i tredje land.

22 Vid besvarandet av frågan skall det framhållas att ovannämnda bestämmelse inte kan tillämpas på ett fartyg som är registrerat i tredje land och som befinner sig på öppna havet, eftersom ett sådant fartyg där i princip uteslutande lyder under flaggstatens lag.

23 Det är sant att gemenskapen år 1982 ingick ovannämnda konvention om bevarande av lax i Nordatlanten. Denna konvention kan emellertid endast åberopas mot signatärstater och kan därför inte tillämpas på fartyg registrerade i andra stater.

24 Beträffande övriga havsområden har gemenskapen behörighet att anta bestämmelser som betecknar som olagliga transport och lagring inom medlemsstaternas exklusiva ekonomiska zon, territorialvatten, inre farvattnen och hamnar av lax fiskad i de områden som avses i artikel 6.1 b i förordningen.

25 Kuststatens jurisdiktion i vissa av dessa områden är emellertid inte oinskränkt. Även om territorialvattnet lyder under kuststatens överhöghet måste denna respektera rätten till oskadlig genomfart för fartyg som för andra medlemsstaters flagg (artikel 14–23 i Genèvekonventionen av den 29 april 1958 om territorialvattnet och angränsande zon, artikel 17–32 i Förenta nationernas havsrättskonvention). Beträffande den exklusiva ekonomiska zonen skall kuststaterna när de utövar sina befogenheter särskilt respektera navigeringsfriheten (se artikel 58.1 i Förenta nationernas havsrättskonvention).

26 Härav följer att gemenskapslagstiftningen inte kan tillämpas i fråga om ett fartyg som är registrerat i tredje land och som seglar i en medlemsstats exklusiva ekonomiska zon, eftersom fartyget har rätt till fri navigering i det området.

27 Den kan inte heller tillämpas i fråga om ett sådant fartyg, när det korsar en medlemsstats territorialvatten, såtillvida som fartyget utövar sin rätt till oskadlig genomfart i de farvattnen.

28 Däremot kan gemenskapslagstiftningen tillämpas på fartyget när det befinner sig i en medlemsstats inre farvattnen och i synnerhet i en av dess hamnar, där det i princip är underkastat denna stats oinskränkta jurisdiktion.

29 Svaret på den fjärde frågan blir därför följande. Artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna kan i princip endast tillämpas på ett fartyg som är registrerat i tredje land när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten eller hamn.

Möjligheten att beslagta lasten

30 Av beslutet om hänskjutande framgår att den andra frågan från den nationella domstolen går ut på om den kan besluta om beslag av en last med lax fiskad i de områden som avses i artikel 6.1 b i förordningen, vilken behålls ombord på ett fartyg som är registrerat i tredje land och som ägs av ett bolag med säte i det landet, när lasten bara tillfälligt transporteras i farvatten som lyder under gemenskapens jurisdiktion.

31 Först skall det konstateras att beslag av en fisklast ingår i den uppsättning åtgärder medlemsstaterna är skyldiga att vidta för att säkerställa efterlevnaden av gemenskapsbestämmelserna och för att beröva de personer som överträder dem den ekonomiska vinningen av en sådan överträdelse. Beslag är således en accessorisk åtgärd som enbart kan beordras om gemenskapsbestämmelserna överträtts.

32 Som framgår av svaren på föregående frågor saknar såväl fartygsägarens nationalitet som den omständigheten att lasten endast tillfälligt befann sig i farvatten som lyder under gemenskapens jurisdiktion betydelse för bedömningen av transportens eventuella olaglighet.

33 Eftersom förbudet mot att transportera och lagra lax fiskad i de områden som avses i artikel 6.1 b i förordningen, i princip enbart kan tillämpas på ett fartyg registrerat i tredje land när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten eller i hamn, skall det slutligen konstateras att ett beslag av en last som tillfälligt transporteras i farvatten under gemenskapens jurisdiktion bara får beordras i denna situation.

34 Följaktligen blir svaret på den andra frågan följande. Den nationella domstolen kan i princip endast beordra beslag av en last med lax som fiskats i de områden som avses i artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna, och som tillfälligt transporteras i farvatten under gemenskapens jurisdiktion och behålls ombord på ett fartyg registrerat i tredje land och ägt av ett bolag med säte i det landet, när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten eller hamn.

Gemenskapsbestämmelser om nödsituation

35 Den femte frågan går ut på om gemenskapsrätten innehåller bestämmelser om efterlevnaden av förbudet i artikel 6.1 b i förordningen, när det gäller fartyg från tredje land som i en nödsituation anlöpt en medlemsstats hamn.

36 På denna punkt kan det konstateras att ingen av de förordningar som antagits av rådet för att införa eller tillämpa ett gemenskapssystem för bevarande och förvaltning av fiskeresurserna innehåller någon bestämmelse som medger att ett fartyg som befinner sig i en nödsituation kan undgå förbudet.

37 Frågan om de rättsliga konsekvenserna av en nödsituation berör för övrigt inte fastställandet av gemenskapsbestämmelsernas tillämpningsområde utan snarare genomförandet av dessa bestämmelser av medlemsstaternas myndigheter.

38 Under sådana omständigheter ankommer det på den nationella domstolen att i enlighet med internationell rätt bedöma de rättsliga konsekvenserna för tillämpningen av ovannämnda artikel 6 av den nödsituation som ett fartyg från tredje land befunnit sig i.

39 Svaret på den femte frågan blir därför följande. Gemenskapsrätten innehåller inte någon bestämmelse om iakttagande av det förbud som fastställs i artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna när det gäller fartyg från tredje land som i en nödsituation anlöpt en medlemsstats hamn. Det ankommer på den nationella domstolen att i enlighet med internationell rätt bedöma de rättsliga konsekvenserna av en sådan situation.

Rättegångskostnader

40 De kostnader som har förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 10 augusti 1990 förts vidare av Kriminal- og Skifteret – följande dom:

1) **Vid tillämpningen av artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna, kan ett fartyg registrerat i tredje land inte behandlas som ett fartyg med en medlemsstats nationalitet med motiveringen att det har en väsentlig anknytning till denna medlemsstat.**

2) **Artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna kan inte tillämpas på befälhavaren och övriga medlemmar av besättningen med motiveringen att de är medborgare i en medlemsstat, oavsett i vilken stat fartyget är registrerat och i vilket havsområde fartyget befinner sig.**

3) **Artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna kan i princip endast tillämpas på ett fartyg som är registrerat i tredje land, när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten eller hamn.**

4) **Den nationella domstolen kan i princip endast beordra beslag av en last med lax som fiskats i de områden som avses i artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna, och som tillfälligt transporteras i farvatten under gemenskapens jurisdiktion och behålls ombord på ett fartyg registrerat i tredje land och ägt av ett bolag med säte i det landet, när fartyget befinner sig i en medlemsstats inre farvatten eller hamn.**

5) **Gemenskapsrätten innehåller inte någon bestämmelse om iakttagande av det förbud som fastställs i artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 3094/86 av den 7 oktober 1986 om vissa tekniska åtgärder för bevarande av fiskeresurserna när det gäller fartyg från tredje land som i en nödsituation anlöpt en medlemsstats hamn. Det ankommer på den nationella domstolen att i enlighet med internationell rätt bedöma de rättsliga konsekvenserna av en sådan situation.**

Due Kakouris Rodríguez Iglesias Zuleeg

Mancini Joliet Schockweiler

Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco Kapteyn

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 24 november 1992.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

O. Due
Ordförande